

Dosarul nr. 2rac-121/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Lavric)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Muruianu, V. Mihaila, N. Budăi)

ÎNCHEIERE

01 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Mariana Pitic
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Avia Invest” cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere,

împotriva încheierii din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 24 ianuarie 2019, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Avia Invest” solicitând încasarea a datoriei rezultate din neachitarea plăților de supraveghere pentru luna iunie 2018 în mărime de 7329718,30 de lei, a penalității legale în conformitate cu prevederile pct.26 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 645 din 07 august 2014, pentru perioada 26 iulie 2018-31 decembrie 2018 în sumă de 582712,60 de lei, precum și cea calculată după 31 decembrie 2018 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 iulie 2018-31 decembrie 2018 în sumă de 494906,60 de lei, precum și cea calculată după 31 decembrie 2018 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, încasarea de la pârât a taxei de stat.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, că prin încheierea contractului nr. 4/03 din 30 august 2013 de concesiune a activelor aflate în gestiunea ÎS „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora, SRL „Avia Invest” ca operator de aerodrom, s-a obligat la achitarea tuturor plăților obligatorii de stat și locale în corespundere cu actele normative. Una dintre plățile obligatorii de stat la achitarea căreia s-a obligat pârâtul, este inclusă în art. 6 al Legii aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997 și anume plățile de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor. Astfel, începând cu data de 26 iulie 2018, SRL „Avia Invest” a admis întârzieri la plata acestor pentru luna iunie 2018, încălcând termenul stabilit de art. 6 alin. (7) al Legii aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997.

Totodată, a menționat că factura seria AAE nr. 0093483 din 30 iunie 2018 atestă că datoria constituia suma de 7350763,67 de lei ce urma a fi achitată până la

data de 25 iulie 2018. Datoria a fost diminuată cu suma de 21045,37 de lei, prin compensare, soldul acestei constituind la zi suma de 7329718,30 de lei.

Reclamantul a afirmat că, pentru întârzierea transferului plăților de supraveghere pentru luna iunie 2018, în termenul legal statuat în art. 6 alin. (7) al Legii aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997, începând cu 26 iulie 2018, potrivit calculului nr. 1/2019 din 11 ianuarie 2019, SRL „Avia Invest” urmează să achite o penalitate pentru perioada de 26 iulie 2018 – 31 decembrie 2018 în sumă de 582712,60 de lei. Pentru întârzierea transferului plăților de supraveghere pentru luna iunie 2018, în termenul legal statuat în art. 6 alin. (7) al Legii aviației civile nr. 1237 din 09 iulie 1997, începând cu 26 iulie 2018, potrivit calculului nr. 2/2019 din 11 ianuarie 2019, SRL „Avia Invest” urmează să achite dobânda de întârziere pentru perioada 26 iulie 2018 – 31 decembrie 2018 în sumă de 494906,60 de lei.

Deși, conform prevederilor art. 617 alin. (2) lit. a) Cod civil nu este necesară somație în cazul în care este stabilită o dată calendaristică pentru executarea obligației, în adresa pârâtului a fost expediată o somație despre necesitatea achitării datoriei formate, penalității legale și dobânzii de întârziere, aceasta fiind totodată avertizată despre eventualitatea adresării instanței de judecată. Astfel, procedura prealabilă a fost respectată, însă SRL „Avia Invest” a neglijat somația respectivă și nu a dat curs solicitării formulate.

Ulterior, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus o cerere de modificare a temeiului acțiunii, datată cu 19 martie 2019 (f.d.47), solicitând admiterea cererii prin care se modifică temeiul inițial a penalității pretinse redat la pct.1 pag.2 a cererii de chemare în judecată, după cum urmează: pct.26 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 645 din 07 august 2014 se substituie cu pct.3 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 133 din 27 februarie 2019.

În susținerea cererii date s-a motivat că pentru pretinderea clauzei penale, s-au prevederile pct. 26 din Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 645/2014, care stabilea cuantumul penalității pentru fiecare zi de întârziere.

Conform pct. 4 al Hotărârii Guvernului nr. 133/2019 din 27 februarie 2019 cu privire la organizarea și funcționarea Autorității Aeronautice Civile, publicată în Monitorul Oficial nr. 86-92 din 08 martie 2019, a fost abrogată Hotărârea Guvernului nr. 645/2014, ceea ce condiționează necesitatea modificării unuia dintre temeiurile acțiunii în parte ce ține de penalitatea pretinsă.

Prin încheierea protocolară din 15 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a acceptat intervenirea în proces a Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în calitate de coreclamant.

La 25 aprilie 2019, în cadrul ședinței de judecată, Autoritatea Aeronautică Civilă a concretizat pretențiile în partea penalităților și dobânzii de întârziere, prezentând calculul suplimentar, solicitând încasarea datoriei în mărime de 7329718,30 lei, a penalității calculate pentru perioada 26 iulie 2018 – 25 aprilie 2019 în sumă de 1004171,40 de lei și a dobânzii de întârziere pentru perioada 26 iulie 2018 – 28 februarie 2019 în mărime de 678551,19 lei, punerea taxei de stat pe seama pârâtului; în caz de amânare a deliberării pentru altă zi, urmează a fi luată în calcul majorarea penalității.

Prin hotărârea din 07 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă și s-a încasat de la SRL „Avia Invest” în beneficiul statului datoria în mărime

de 7329718,30 de lei, formată în legătură cu neachitarea plăților de supraveghere a menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor pentru luna iunie 2018 și dobânda de întârziere pentru perioada 26 iulie 2018-28 februarie 2019 în mărime de 678551,19 lei, iar în total s-a încasat suma de 8008269,49 de lei; în rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate; s-a încasat de SRL „Avia Invest” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 50000 de lei.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Autoritatea Aeronautică Civilă cu privire la încetarea procesului.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a constatat că apelantul Autoritatea Aeronautică Civilă prin depunerea cererii de apel la 16 mai 2019 și la 30 septembrie 2019 a contestat hotărârea din 07 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea respingerii pretenții cu privire la încasarea penalității.

Având în vedere că în situația admiterii cererii de renunțare la acțiune, urmează să fie casată integral hotărârea instanței de fond, care la caz este contestată parțial, instanța de apel a considerat că se impune necesitatea respingerii cererii de încetare a procesului în legătură cu renunțul la acțiune, pentru a nu depăși limitele apelului.

Prin decizia din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă și s-a menținut fără modificări hotărârea din 07 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că, ținând cont de faptul că SRL „Avia Invest”, în calitate de operator de aerodrom cu codul 4, nu și-a executat obligația de plată pentru supravegherea menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor, prima instanță corect a admis pretenția înaintată de Autoritatea Aeronautică Civilă și corect a încasat din contul SRL „Avia Invest” în beneficiul statului suma de 7329718,30 de lei, confirmată prin factura fiscală seria AAE nr. 0093483 din 30 iunie 2018 și prin actul de compensare nr.36 din 30 iunie 2018.

Subsecvent, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiat raționamentul primei instanțe cu privire la necesitatea admiterii pretenției cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și conform art.39 al Legii nr.1125 din 13 iunie 2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, în versiunea republicată în Monitorul Oficial nr. 66-75/01.03.2019 art. 133, dispozițiile art. 942-945 din Codul civil, introduse prin Legea nr. 133/2018 (în continuare - Codul civil modernizat), se aplică, începând cu 1 martie 2019 și obligațiilor izvorâte din contracte încheiate înainte de 1 martie 2019 sau din alte temeieri survenite înainte de 1 martie 2019. Astfel, conform art. 942 alin.(1) și (2) Codul Civil, în redacția în vigoare din 01 martie 2019, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin. (2) ori la o altă rată prevăzută de dispozițiile legale speciale. Rata dobânzii de întârziere este egală cu rata prevăzută la art. 874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadență obligația pecuniară era purtătoare de dobândă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobânzii de întârziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art. 874 cu rata dobânzii prevăzute de contract.

Conform art. 944 alin. (2) Codul civil, în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea, de asemenea, creditorul

poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobânda de întârziere. Iar în temeiul art. 874 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei aplicabilă conform alin. (2) dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată. Rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei aplicabilă: a) pentru primul semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 ianuarie din anul respectiv; b) pentru al doilea semestru al anului în cauză, este rata în vigoare la data de 1 iulie din anul respectiv. Prin urmare, odată ce s-a stabilit faptul neexecutării de către SRL „Avia Invest” a obligației de plată pentru supravegherea menținerii condițiilor de certificare a aerodromurilor, pentru neexecutarea respectivă, SRL „Avia Invest” datorează creditorului fie dobândă de întârziere, fie penalitate. Așadar, în contextul normelor de drept citate, instanța de apel a considerat că prima instanță corect a încasat doar dobânda de întârziere în sumă de totală de 678551,19 lei, pentru perioadă de întârziere 26 iulie 2018 – 28 februarie 2019 și respectiv, corect a respins pretenția cu privire la încasarea penalității. În concluzia celor expuse, instanța de apel a conchis că soluția primei instanțe dată în legătură cu litigiul dedus judecătii este una întemeiată, iar argumentele apelantului cu privire la aplicarea eronată de către instanța de fond a prevederilor art. 7 Cod civil, care reglementează instituția acțiunii în timp a legii civile, sunt neîntemeiate.

La 14 februarie 2020, Autoritatea Aeronautică Civilă a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea ce ține de respingerea pretenției privind penalitatea legală, casarea parțială a încheierii din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea ce ține respingerea cererii privind reținerea pentru examinare a înscrisurilor care confirmă achitarea integrală a sumelor pretinse, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi decizii sub formă de încheiere prin care să fie admis renunțul la acțiune din motivul achitării de către SRL „Avia Invest” a datoriei în sumă de 7329718,30 de lei, a penalității legale în sumă de 1685835,24 de lei pentru întârzierea admisă în perioada 26 iulie 2018-28 octombrie 2019, a dobânzii de întârziere în sumă de 678551,18 lei pentru întârzierea admisă în perioada 26 iulie 2018-28 februarie 2019 și încetarea procesului civil respectiv, încasarea la bugetul de stat a taxei de stat de la care a fost scutit la declararea recursului. Totodată, a indicat că, cunoaște efectele încetării procesului prevăzute de art.266 Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului s-a invocat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea, fiind înțelese greșit prevederile art. 39 din Legea nr.1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului Civil al RM referitor la punerea în aplicare a dispozițiilor art.942-945 Cod civil. La fel, instanțele ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată. Respingând pretenția cu privire la penalitatea legală, instanțele au ignorat să aplice prevederile art. 629 Cod civil și art. 952 Cod civil.

Totodată, a menționat că s-a comis o eroare ce a dus la încălcarea dreptului de a dispune liber de dreptul subiectiv material, or, nu i s-a acordat posibilitatea de a alege începând cu 01 martie 2019 metoda prin care își dorește apărarea drepturilor civile. Probele au fost apreciate arbitrar.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimaților conform scrisorii de însoțire datate cu 14 mai 2020 (f.d.184) și a fost recepționată la 18 mai 2020, conform avizelor de recepție (f.d.186-187).

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 21 noiembrie 2019, iar cererea de recurs a fost depusă la 14 februarie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale în adresa participanților la proces la 17 decembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.172). Din textul recursului se distinge recepționarea deciziei la 19 decembrie 2019. Astfel, recursul este declarat în termen.

La fel, este în termen și recursul declarat împotriva încheierii din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, or, în temeiul art. 429 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, încheierile date în apel pot fi atacate cu recurs numai o dată cu decizia, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs și când încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Recursul împotriva deciziei se consideră declarat și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost emise după pronunțarea hotărârii atacate cu recurs.

Examinând temeiurile recursului declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stipulează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul părții recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Autoritatea Aeronautică Civilă împotriva încheierii din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei din 21 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Mariana Pitic

Galina Stratulat